CIVILĀS AIZSARDZĪBAS DRAUDI VALSTS LĪMENĪ

Oktobris, 2024

RĪGAS VALSTSPILSĒTAS PAŠVALDĪBAS
CIVILĀS AIZSARDZĪBAS UN OPERATĪVĀS INFORMĀCIJAS PĀRVALDES
CIVILĀS AIZSARDZĪBAS NODAĻAS
EKSPERTE ILZE JANSONE

CIVILĀ AIZSARDZĪBA

CIVILĀ AIZSARDZĪBA IR PASĀKUMU KOPUMS, KURUS ĪSTENO:

Valsts

Pašvaldības institūcijas

RĪGA

Sabiedrība:
iedzīvotāji; uzņēmēji; NVO

CIVILĀS AIZSARDZĪBAS SISTĒMAI JĀNODROŠINA IEDZĪVOTĀJU PAMATVAJADZĪBAS:

Miera laikos

Militāra iebrukuma vai tā draudu gadījumā

Iedzīvotāju pamatvajadzības:

1. Uzturs;
2. Mājoklis;
3. Veselības aprūpe (t.sk. Sociālā un psiholoģiskā palīdzība);
4. Medicīniskā palīdzība (t.sk. psihiatriskā palīdzība);
5. Elektroapgāde;
6. Ūdensapgāde;
7. Siltumapgāde;
8. Atkritumu savākšana;
9. Notekūdeņu savākšana;
10. Sakaru nodrošinājums;
11. Piekļuve IT sistēmām un Datu bāzēm.

KATASTROFAS UN TO DRAUDI

Katastrofa ir notikums, kas:

- izraisījis cilvēku upurus un apdraud cilvēku dzīvību vai veselību,
- nodarījis kaitējumu vai radījis apdraudējumu cilvēkiem, videi vai īpašumam,
- radījis vai rada būtiskus materiālos un finansiālos zaudējumus un pārsniedz atbildīgo valsts un pašvaldības institūciju ikdienas spējas novērst notikuma postošos apstākļus

Katastrofas draudi ir situācija, kad risku novērtējums, prognozes, informācija vai citi apstākļi pamatoti liecina par katastrofas iespējamību.

Katastrofas un apdraudējumu grupas

Iespējamo apdraudējumu saraksts VCAP+MK658

- I. Dabas katastrofas (ģeofiziskās)
  - 1. Zemestrīces (IeM-*) *- VCAP katastrofu pārvaldīšanas institūcijas
  - 2. Zemes nogruvumi (IeM)
- II. Dabas katastrofas (hidroloģiskās)
  - 3. Pali un plūdi (VARAM)
  - 4. Vējuzplūdi (VARAM)
- III. Dabas katastrofas (meteoroloģiskās)
  - 5. Lietusgāzes (ilgstošas lietavas, pērkona negaiss) un krusa (VARAM)
  - 6. Vētras (vēja brāzmas), krasas vēja brāzmas (VARAM)
  - 7. Viesuļi (VARAM)
- IV. Dabas katastrofas (klimatoloģiskās)
  - 8. Stiprs sals, sniegs, putenis, apledojums, slapja sniega nogulums (VARAM)
  - 9. Karstums (VARAM)
  - 10. Apledojums (VARAM)
  - 11. Sausums (ZM)
  - 12. Meža un kūdras purvu ugunsgrēki (ZM)
- V. Dabas katastrofas (bioloģiskās)
  - 13. Epidēmijas, pandēmijas (VM)
  - 14. Epizootijas (ZM)
  - 15. Epifitotijas (ZM)
- VI. Tehnogēnās (antropogēnās) katastrofas
  - 16. Bīstamo ķīmisko vielu noplūde objektā (VARAM)
  - 17. Avārijas naftas produktu cauruļvada transporta infrastruktūrā (SM)
  - 18. Avārija dabasgāzes apgādes sistēmā (EM)
  - 19. Radioaktīvo vielu avārija objektā (VARAM)
  - 20. Bioloģisko vielu negadījumi (VM)
  - 21. Ugunsgrēki būvēs (IeM)
  - 22. Dambju un citu hidrotehnisko būvju pārrāvumi – Daugavas hidroelektrostaciju kaskādes hidrobūve (EM)
  - 23. Avārijas vai negadījumi ostu un jūras hidrotehniskajās inženierbūvēs (SM)
  - 24. Sadales elektrotīklu bojājumi un pārvades elektrotīklu bojājumi (EM)
  - 25. Būvju sabrukums (IeM+ Pašvaldība)
  - 26. Bīstamo ķīmisko vielu noplūde no kuģiem (AizM)
  - 27. Kuģa uzskriešanas uz sēkļa (AizM)
  - 28. Kuģu sadursme (AizM)
  - 29. Pasažieru kuģu katastrofa (AizM)
  - 30. Autotransporta avārija (SM)
  - 31. Aviācijas nelaimes gadījums ar gaisa kuģi (SM+AizM)
  - 32. Aviācijas nelaimes gadījums ar gaisa kuģi (SM)
  - 33. Sabiedriskās nekārtības (IeM)
  - 34. Terora akti (IeM)
  - 35. Iekšējie nemieri (IeM)
- VII. MK 658 - Pasākumi militāra iebrukuma vai kara gadījumā
  - I. Civilās aizsardzības darbības mērķi militāra iebrukuma vai kara gadījumā
  - II. Agrīnā brīdināšana un situācijas monitorings
  - III. Mobilitāte un pretmobilitāte
  - IV. Svarīgās infrastruktūras pastiprināta aizsardzība
  - V. Iedzīvotāju informēšana kara laikā
  - VI. Sabiedriskās kārtības nodrošināšana
  - VII. Degvielas un kurināmo resursu rezerves
  - VIII. Pārtikas rezerves
  - IX. Dzeramā ūdens rezerves
  - X. Patvertnēm piemērotas būves
  - XI. Mobilie energoapgādes risinājumi
  - XII. Ārstniecības personāls un medicīna
  - XIII. Evakuācija
  - XIV. Kritisko funkciju definēšana
- VIII. Kiberdrošība
  - Fiziskā infrastruktūra MK 508
  - Digitālā infrastruktūra
  - Struktūras
    - Centrālā administrācija
    - Kapitālsabiedrības
    - RDA

IEDZĪVOTĀJU APZIŅOŠANA

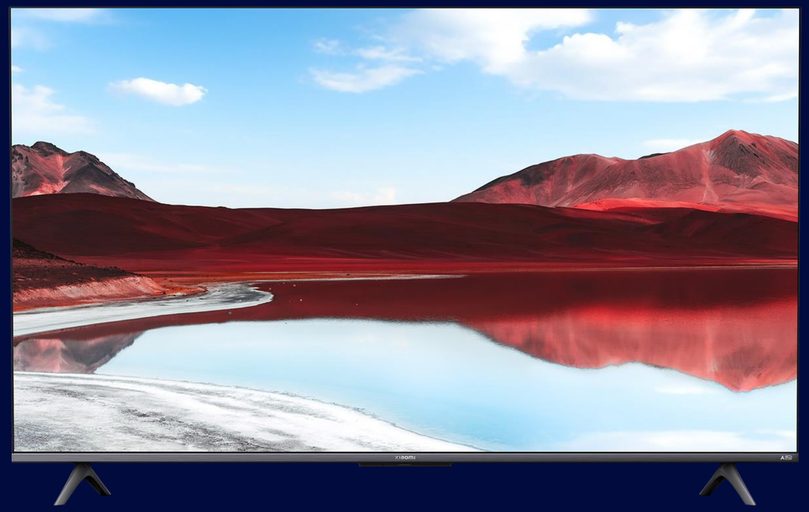

Izdzirdot trauksmes sirēnas vai apziņošanu ar skaļruņiem:

Ieslēdz TV	Ieslēdz radio	Lasi LSM.lv
LATVIJAS TELEVĪZIJA	Latvijas Radio	LSM.lv

Neizslēdziet radioaparātus un televizorus, klausieties turpmāko informāciju. Ieklausieties Valsts policijas un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta personāla sniegtajos paziņojumos pa skaļruņiem un izpildiet tos. Paziņojiet par notikušo Jūsu tuvākajiem kaimiņiem!

Meklējiet informāciju tikai uzticamos avotos, piemēram, valsts un pašvaldību iestāžu, operatīvo dienestu, Latvijas sabiedriskās televīzijas un radio informatīvajos kanālos.

Neuzticieties komentāriem internetā, pašpasludinātiem ekspertiem, anonīmu autoru rakstiem portālos un sociālo tīklu kontos - tie ne vienmēr sniedz objektīvu un patiesu informāciju. Uzticēšanās tiem ārkārtas situācijā var būt bīstama.

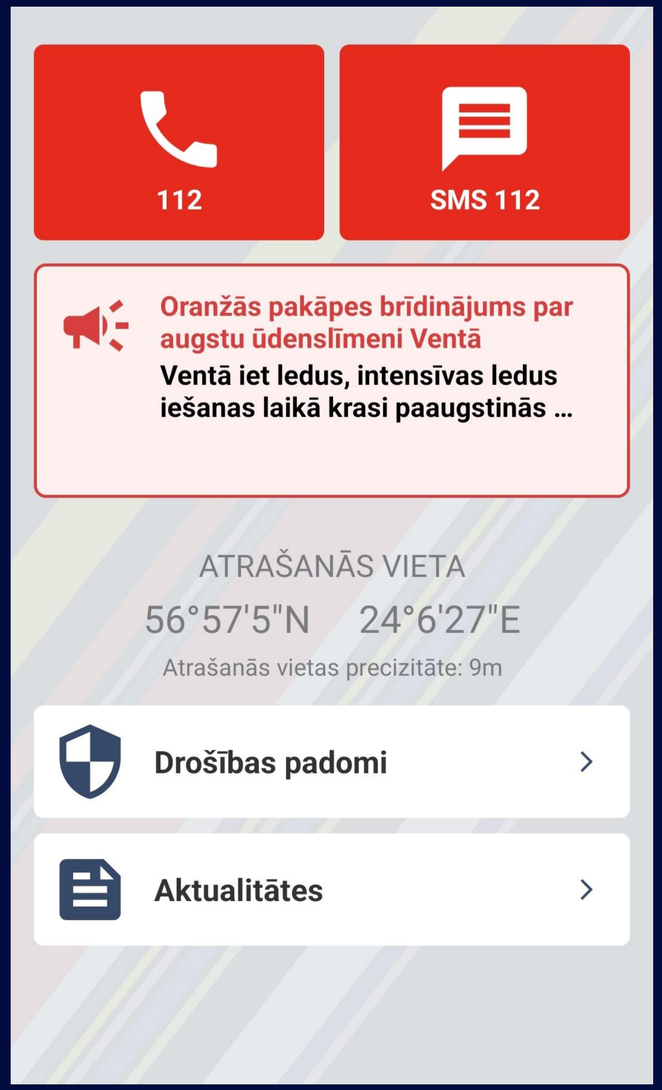

LIETOTNE - 112 LATVIJA

Lietotne "1 1 2 Latvija" ir bezmaksas mūsdienīga mobilā aplikācija, kas uzlabo iespēju iedzīvotājiem, it īpaši cilvēkiem ar dzirdes un runas problēmām, sazināties ar vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu numuru 1 1 2, kā arī saņemt un uzzināt informāciju, kas ir būtiska, lai sagatavotos iespējamam apdraudējumam un mazinātu negadījuma sekas.

LIETOTNE - 112 LATVIJA

- piezvanīt vai nosūtīt īsziņu uz vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu numuru 1 1 2
- īsziņu nosūtīšanas iespēja vienotā ārkārtas palīdzības izsaukumu numura 1 1 2 pieejamība cilvēkiem ar runas un dzirdes traucējumiem
- zvanot vai sūtot īsziņu, izmantojot Lietotni, zvana vai īsziņas saņemšanas brīdī 1 1 2 dispečeri redz aptuvenu zvanītāja/īsziņas sūtītāja atrašanās vietu
- sniedz zināšanas par pareizu rīcību apdraudējuma gadījumos un kā tiem sagatavoties
- informē par iespējamu apdraudējumu, piemēram, ekstremāli stipru karstumu.

Lietotne ir piemērota lietošanai viedtālruņos ar iOS un Android operētājsistēmu.
To var lejupielādēt bez maksas Google Play un App Store.

RĪCĪBA KATASTROFU VAI MILITĀRA APDRAUDĒJUMA GADĪJUMOS

ESI ZINOŠŠ UN SAGATAVOJIES!

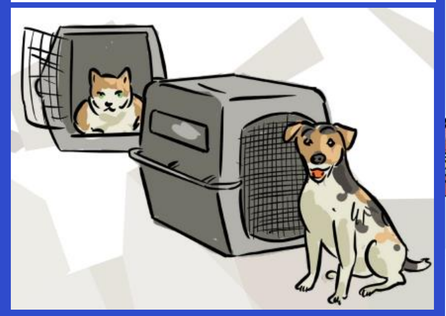

✓ seko informācijai atbildīgo dienestu sociālajos medijos un mājaslapās:

www.mod.gov.lv; www.mil.lv; www.sargs.lv; www.iem.gov.lv; www.vugd.gov.lv; www.vm.gov.lv

@aizsardzibasministrija; @latvijasarmija; @Latvianfirefighters; @Valsts.policija; @lekslietas; @VeselibasMinistrija; @NMPdienests

@aizsardzibasmin; @latvijas_armija; @ugunsdzeseji; @Valsts_policija; @IeM_gov_lv; @veselibasmin; @NMPdienests

- Seko un klausi atbildīgo dienestu norādījumiem
- Sagatavo savu, savas ģimenes evakuācijas paku
- Parūpējies par nepieciešamajām rezervēm, piemēram – pārtiku un ūdeni
- Izstrādā plānu, kur doties un kā sazināties ar ģimeni, ja nestrādās telefons vai interneta sakari
- Sakārto savu pagrabu, drošu patvēruma vietu, kur atrasties apšaudes gadījumā (strēlnieku ieroču vai artilērijas uguns sistēmu apšaudes gadījumā)
- Parūpēties par saviem mājdzīvniekiem

HIDROLOĢISKAJĀM UN METEOROLOĢISKAJĀM PARĀDĪBĀM DEFINĒTIE RISKI DAŽĀDIEM BRĪDINĀJUMU LĪMEŅIEM UN VISPĀRĒJIE IETEIKUMI RĪCĪBAI ŠAJOS GADĪJUMOS

Laika parādības intensitātes apzīmējums	BEZ NOKRIŠŅIEM, NELIELS LĪDZ MĒRENS LIETUS	STIPRA LIETUSGĀZE	ĻOTI STIPRA LIETUSGĀZE	EKSTREMĀLI STIPRA LIETUSGĀZE
Lietusgāzes, nokrišņu daudzums mazāk nekā 3 stundu laikā	≤ 9 mm jeb l/m2	10-19 mm jeb l/m2	20-29 mm jeb l/m2	≥ 30 mm jeb l/m2
	Nav gaidāms, ka lietus izraisīs būtisku ietekmi, tomēr iespējamas lokālas lietusgāzes	ESI INFORMĒTS par potenciāli plūdiem visvairāk pakļautajām teritorijām. Ņem vērā, ka laika apstākļi var traucēt āra aktivitātēm. Braukšanas apstākļus uz ceļa var apgrūtināt pasliktināta redzamība un akvaplanēšana	ESI GATAVS pasargāt sevi un savu īpašumu. Iespējama īpašumu un transporta infrastruktūras applūšana. Var tikt traucēta elektroenerģijas un ūdens piegāde, telekomunikāciju sakari. Iespējams, būs nepieciešama evakuācija. Bīstami braukšanas apstākļi uz ceļa pasliktinātas redzamības un akvaplanēšanas dēļ	RĪKOJIES, lai pasargātu sevi, un seko norādījumiem, ko sniedz atbildīgās institūcijas! Iespējama plaša īpašumu applūšana, kas apdraud dzīvību, kā arī evakuācija. Ļoti apgrūtināta pārvietošanās un traucēta elektroenerģijas un ūdens apgāde, telekomunikāciju sakari. Bīstami braukšanas apstākļi uz

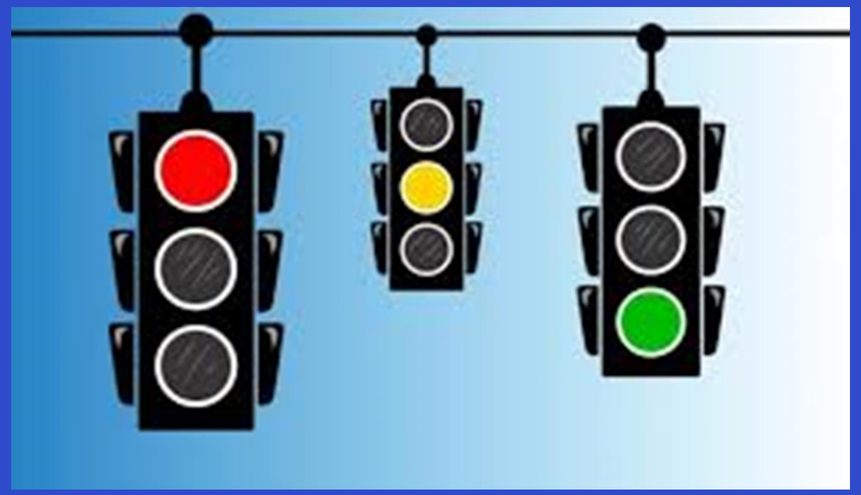

PLŪDU KARTES

Noskaidro, vai tavas ģimenes mājoklis vai vieta kurtu dzīvo atrodas plūdu apdraudētā teritorijā

https://videscentrs.lvgmc.lv/iebuvets/pludu-riska-un-pludu-draudu-kartes

APDRAUDĒTO CILVĒKU EVAKUĀCIJA

- Evakuācija var tikt izsludināta tad, kad apdraudējums ir vēl tikai iespējams vai arī tā laikā.
- Informācija par evakuēšanos tiks sniegti pa radio un televīziju, vai ar policijas, ugunsdzēsēju glābēju automašīnu skaļruņu palīdzību.
- Ja nav savs transports doties uz pulcēšanās vietām savā pašvaldībā
- Ja iespējams, ar savu personīgo autotransportu jādodas prom norādītajā virzienā.
- Īslaicīgas evakuācija - personu apliecinošus dokumentus (pase, eID karte), skaidru naudu, bankas kartes, mobilo tālruni un tā lādētāju, portatīvo radioaparātu ar baterijām, medikamentus, ja tos nepieciešams lietot regulāri.
- Ilgstošas evakuācijas gadījumā - ārkārtas gadījumu soma. Atcerieties, ka somai ir jābūt tik smagai, cik smagu pats varat panest.

PULCĒŠANĀS VIETAS

1. Pulcēšanās vietas tiek noteiktas katras Rīgas pilsētas apkaimes teritorijā, tās atkarīgas no iedzīvotāju skaita, apdzīvotības blīvuma, esošās infrastruktūras un pieejamiem resursiem, transporta piebraukšanas iespējām.
2. Pulcēšanās vietas ir paredzētas iedzīvotājiem, kuriem nav sava transporta, lai evakuētos no apdraudētās teritorijas.

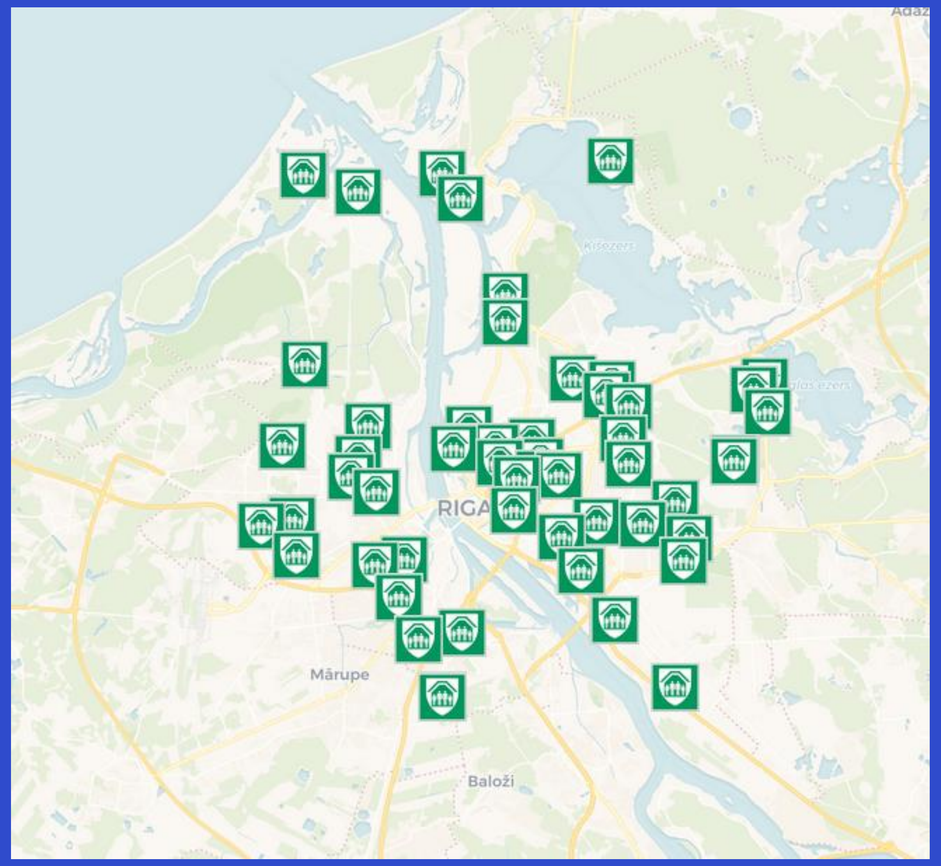

Pulcēšanās vietu saraksts rīgas valstpilsētas pašvaldībā pieejams:

Rīgas valstspilsētas sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plānā

Https://www.Riga.Lv/lv/rigas-sadarbibas-teritorijas-civilas-aizsardzibas-plans

PATVERTNE VAI DROŠA PATVĒRUMA VIETA

Minimālās tehniskās prasības patvertņu ierīkošanai

Patvertnes paredzēts izmantot kara vai militāra apdraudējuma gadījumā, lai dotu iespēju iedzīvotājiem patverties un mazinātu sprādziena triecienviļņa, šķembu, siltumstarojuma vai radiācijas piesārņojuma ietekmi.

Patvertnes var ierīkot dažādu būvju pagrabstāvos vai pazemes stāvos (piemēram, dzīvojamo māju pagrabi, pazemes autostāvvietas).

Novērtē patvertnei pielāgojamo telpu piemērotību

- patvertnēm jāatrodas netālu no iedzīvotāju uzturēšanās vietām (darbavieta, izglītības iestāde, dzīvesvieta), lai nodrošinātu cilvēku nokļūšanu patveršanās vietā iespējami drīzā laikā kopš ziņas saņemšanas par apdraudējumu
- piemērotākās ēkas patvēruma vietām - būvētas no dzelzsbetona, ķieģeļiem, blokiem
- telpās nedrīkst būt kanalizācijas un ūdensvadu sistēmas un citi maģistrālie inženierkomunikāciju tīkli
- pagrabā nedrīkst iekļūt gruntsūdeņi, virszemes ūdeņi, tehnoloģiskie ūdeņi vai notekūdeņi un nedrīkst būt pelējuma pēdu
- telpā nedrīkst glabāt bīstamas ķīmiskas, uzliesmojošas, viegli uzliesmojošas un sprādzienbīstamas vielas
- patvertnes telpām jābūt tīrām, atbrīvotām no atkritumiem, būvgružiem, konstrukcijām un priekšmetiem ar asām malām, kas varētu radīt papildu apdraudējumu cilvēkiem, uzturoties patvertnē

Izvērtē vajadzības un nodrošinājuma iespējas

Telpas primāri jāparedz īslaicīgas uzturēšanās vajadzībām, iespēju robežās paredzot arī ilgstošākas uzturēšanās vajadzību nodrošinājumu.

Patvertnēm pielāgojamo **telpu ietilpību** ieteicams aprēķināt, paredzot 0,75m2 uz vienu personu

Telpai **ieteicams** paredzēt vismaz **2 evakuācijas** izejas. Gadījumā, ja telpai ir tikai 1 durvis, tad otru avārijas izeju var organizēt izmantojot, piemēram, logus vai lūkas.

Patvertnēm ar ietilpību līdz 20 cilvēkiem pielāgošanai var izvērtēt telpas ar vienu evakuācijas izeju.

Patvertnē ieteicams ierīkot vietas sēdēšanai (krēsli, soli u.c.) – vieta 1 cilvēkam apmēram 0,5x0,5 m, kā arī vēlams ierīkot vietas gulēšanai – vieta 1 cilvēkam apmēram 0,6x1,85 m, kas var būt divos stāvos.

Papildus jāparedz **alternatīvā apgaismojuma avotus** un **radiouztvērēju**, un šo ierīču **baterijas**, kā arī **telpu termometra** un **CO2 mērītāja**, kā arī citu ierīču izvietošana, lai sekotu telpu mikroklimata izmaiņām to izmantošanas laikā, kā arī **elektrisko sildītāju**.

Telpās **ieteicams uzglabāt instrumentus** (lāpstas, liekšķeres, laužņi, cirvji, zāģi, metāla zāģi, iekārtas armatūras pārgriešanai u.c.), **kas palīdzētu atbrīvot izeju no gruvešiem.**

Plānojot cilvēku izvietošanu, ieteicams paredzēt telpas zonējumu atbilstoši nepieciešamajām funkcijām, paredzot atsevišķas bērniem.

Telpu **ārsienu konstrukcijās nevar būt** platības ziņā **lielu atvērumu (logi, vārti, utt.)**. Visas atveres (izņemot durvju ailes) jānosedz ar blīviem materiāliem, smilšu maisiem, betona blokiem, māla mūrējumu vai citā iespējamā veidā.

Galvenajām patvertnes telpām jābūt ar **dabisko ventilāciju** (ja ir iespējams, tad telpās ar ietilpību virs 50 cilvēkiem jāierīko ar piespiedu ventilācija).

Telpām ir jābūt **aprīkotām ar elektrību**, apgaismojumu un avārijas apgaismojumu elektroenerģijas padeves pārtraukumu gadījumā.

Patvertni **vēlams nodrošināt ar ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu**. Ja šādu sistēmu nav, tad ir jāierīko atsevišķa telpa, kurā var uzstādīt "sauso/ bioloģisko tualeti", lai nodrošinātu standarta higiēnu varētu izmantot rokas un virsmas dezinfekcijas līdzekļus.

Jāparedz **atkritumu savākšanas** iespējas, nodrošinot tvertnes vai maisus, kā arī **ūdens konteineru izvietošana**.

Patvertnes telpas jānodrošina ar **dūmu detektoru** un ieteicams telpā izvietot ugunsdzēsības aparātu un ugunsdzēsības pārklāju.

Jāparedz iespēja iedzīvotājiem ratiņkrēslos patstāvīgi vai ar līdzcilvēku atbalstu iekļūt patvertnes telpās.

Pēc ziņojuma par iespējamo apdraudējumu un nepieciešamību doties uz patvertni saņemšanas iedzīvotājiem ieteicams ņemt līdzi evakuācijas somu ar ārkārtas gadījumiem nepieciešamām lietām.

https://www.riga.lv/lv/situacija-patvertnu-jautajuma

PATVERTŅU IZVEIDOŠANA PRIVĀTPERSONĀM

Privātpersonas, kuras savā īpašuma esošajā pagrabstāvā vai pazemes stāvā, vēlās izveidot patvertni vai vietu, kur var patverties, kas būs paredzēta tikai attiecīgās ēkas iedzīvotājiem, to var darīt patstāvīgi, saskaņā ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta vadlīnijām.

Rīgas pašvaldības Civilās aizsardzības un operatīvās informācijas pārvalde, aicina privātpersonas informēt par patvertņu izveidi savos īpašumos, lai precīzāk apzinātu to iedzīvotāju skaitu, kam būs pieejamas patvertnes.

Saņemtā informācija netiks padarīta publiski pieejama, bet tā var tikt nodota VUGD rīcībā, lai atbalstītu civilās aizsardzības sistēmas darbības vadīšanu un koordināciju.

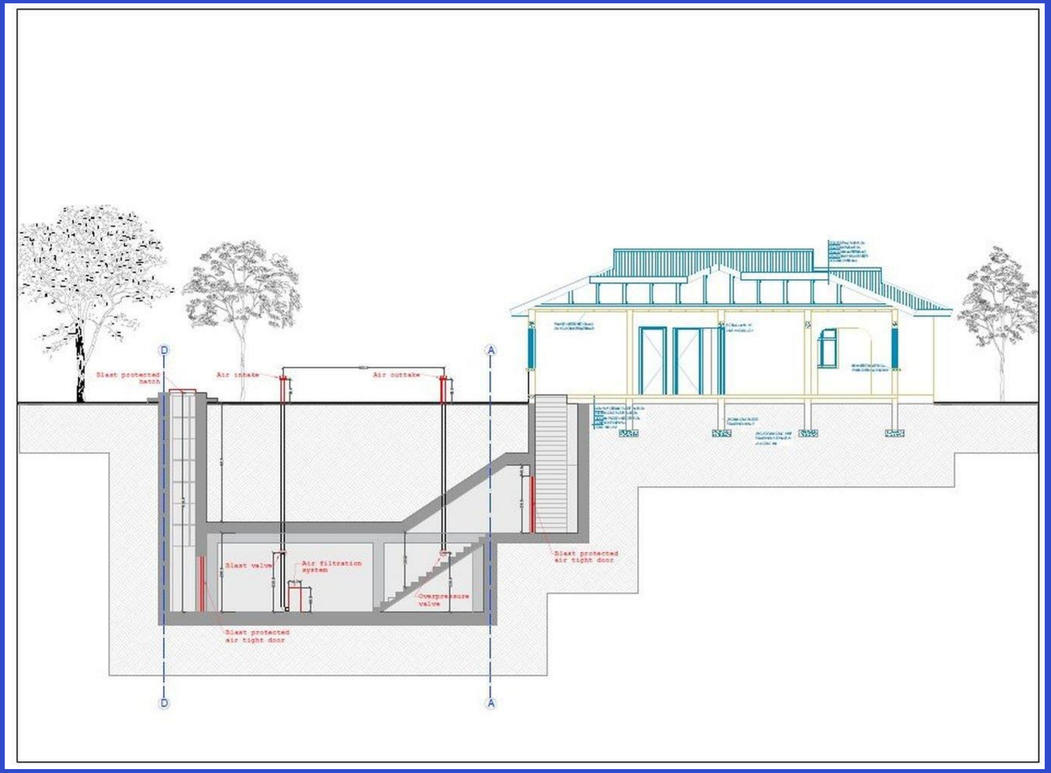

PATVERTŅU IZVEIDOŠANA PRIVĀTPERSONĀM

Privātpersonām, kuras plāno savā īpašumā esošajā pagrabstāvā vai pazemes stāvā, izveidot patvertni, kura būs pieejama jebkurai personai, kura atradīsies tās tuvumā :

- jāiesniedz Pašvaldībai ēkas īpašnieka iesniegums vai īpašnieku kopības lēmuma kopija, ar kuru tiek atbalstīts nodoms būvē izveidot publisku patvertni, kā arī jāiesniedz informācija par iespējamās patvertnes pašreizējo tehnisko stāvokli;
- jānodrošina Pašvaldības pārstāvju netraucēta iekļūšana visās plānotās publiskās patvertnes telpās, lai tās varētu veikt telpu apsekošanu atbilstību vadlīnijām.

Ieteicamo instrumentu saraksts, kas būtu jāuzglabā patvertnē vai vietā, kur var patverties, lai nepieciešamības gadījumā atbrīvotu izeju no gruvešiem

Lāpsta

Spainis

Veseris

Cirvis

Liekšķere

Lauznis

Cērte

Metāla zāģis

Dažādi elektroinstrumenti, kas izmantojami koka, ķieģeļu, betona un dzelzsbetona konstrukciju pārgriešanai

RĪGA

https://www.sargs.lv/lv/ka-rikoties-militara-konflikta-gadijuma

RĪGAS DOME

https://www.riga.lv/lv/civila-aizsardziba

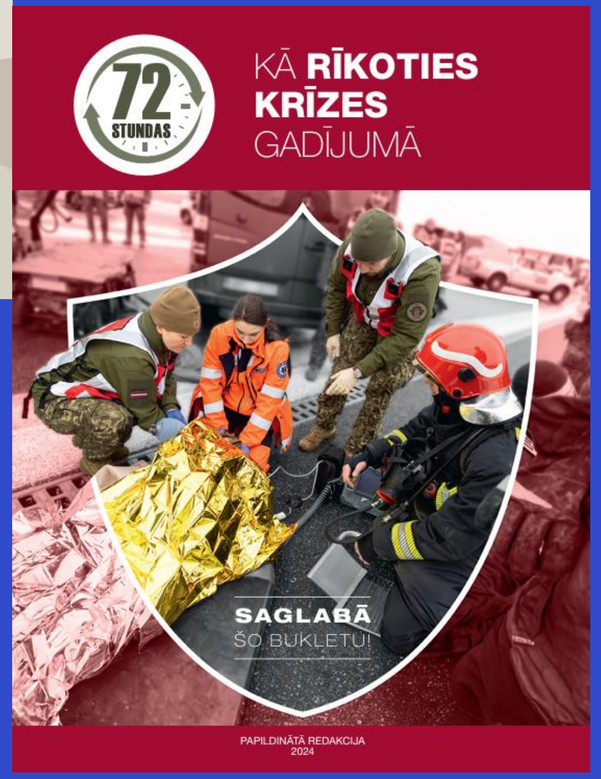

https://www.sargs.lv/lv/buklets-ka-rikoties-krizes-gadijuma

NEVIENS CITS, KĀ TU PATS, SPĒJ SEVI GLĀBT!

PALDIES PAR UZMANĪBU!

RĪGAS VALSTSPILSĒTAS PAŠVALDĪBAS
CIVILĀS AIZSARDZĪBAS UN OPERATĪVĀS INFORMĀCIJAS PĀRVALDE

CAOIP@RIGA.LV

Oktobris, 2024